

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.
This project is funded by the European Union.

Zehirsiz Sofralar

**Pestisit, bir gıda güvenliđi ve
gıda bağımsızlığı sorunudur.**

**zehirsiz
sofralar**

Pestisit Nedir?

Endüstriyel tarımda yetiştirilen ürünler için zararlı olabilecek böcek, ot, mantar ve bunun gibi canlılara karşı, koruma amaçlı kullanılan kimyasal maddeler ve mikroorganizmalardır.

İlaç Değil Zehir

- Suyu ve toprağı çeşitli derecelerde kirletiyor ve bozuyor.
- Biyolojik çeşitliliğin azalmasına neden oluyor.
- Uygulanan pestisitlerin sadece %2'si hedef canlıya gidiyor, geri kalan %98'i havaya, toprağa ve suya karışıyor.
- Gıda ürünlerinde kalıntı bırakarak insan sağlığını tehdit ediyor.

**zehirsiz
sofralar**

Maksimum Kalıntı Limiti (MKL)

Yapılan alışmalar, hormonal sistem bozucu ve nörolojik gelişim bozucu olarak nitelendirilen pestisitlerin, gıdalardaki kalıntı miktarı, maksimum kalıntı limitinin altında olsa dahi sağlığa zararlı olduğunu ortaya koyuyor.

Kokteyl Etkisi

Tarımsal üretimde kullanılan yüzlerce çeşit pestisit var ve gıdalarımızda birden fazla sayıda pestisit kalıntısı çıkması, kokteyl etkisi yaratarak bilinmeyen zararlara neden olabilir. Kokteyl etkisinin yol açacağı sağlık sorunları hakkında net değerlendirmeler yapabilecek bilimsel yöntemler henüz geliştirilememiş durumda.

Dünya genelinde kullanılan yaklaşık
1000 pestisit etken maddesi var.

Yılda 3 milyon ton civarında pestisit
kullanılıyor.

Dünyada Pestisit Çılgınlığı

Türkiye'de Pestisit Çılgınlığı

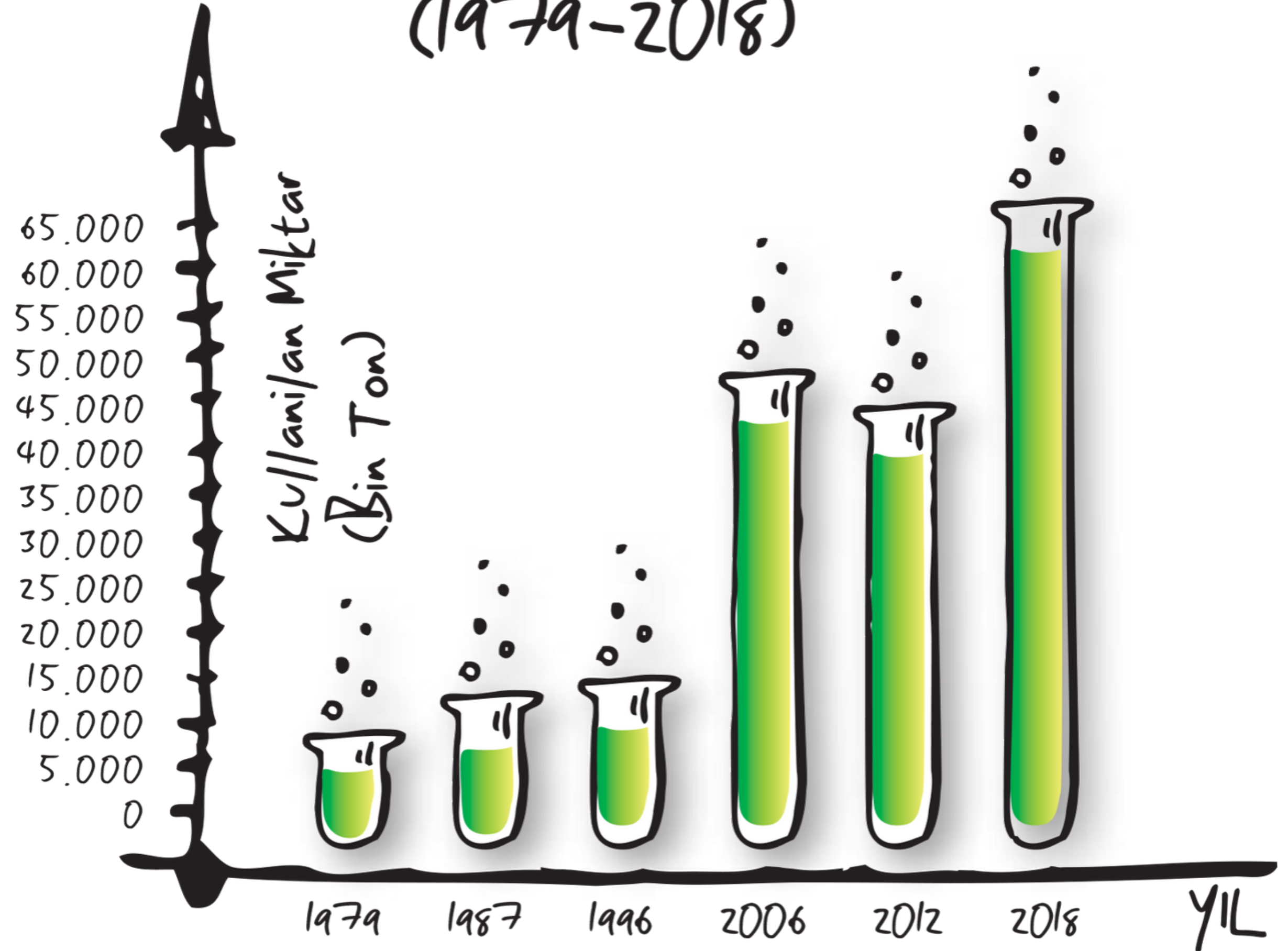
Resmi verilere göre, Türkiye'de 2018 yılında 60 bin ton pestisit kullanıldı.

1979-2018 yılları arasında pestisit kullanımı 7 kat artış gösterdi.

Türkiye'de yaklaşık 340 pestisit etken maddesi kullanılıyor.

Pestisit ithalatı için yılda yaklaşık 600 milyon dolar harcanıyor.

Türkiye'de toplam pestisit kullanımındaki artış (1979-2018)

zehirsiz
sofralar

**Türkiye’de pestisit
miktarının 1/3’ü
sadece 5 ilde
kullanılıyor.**

Antalya %10,1

Manisa %9

Adana %5,7

Mersin %5,7

Aydın %5,7

**zehirsiz
sofralar**

Kanser yapıcı olduğu kanıtlansa da kullanılıyor.

Uluslararası Kanser Ajansı'nın (IARC) 1987 yılında kanser yapıcı etken maddeler listesine koyduğu, parathion methyl, 2011 yılına kadar Türkiye'de gıda üretiminde kullanıldı.

Aynı listede 1991 yılından itibaren yer almalarına rağmen aldicarb 2008, trifluralin ise 2013 yılına kadar ülkemiz tarımında kullanıldı.

1999 yılından beri listede yer alan chlorothalonil de ülkemizde çok sayıda gıda ürününde hâlâ kullanılıyor.

Bu etken maddelerden bazıları suda ve toprakta uzun süre kalarak canlılara zarar vermeye devam ediyor.

**zehirsiz
sofralar**

Pestisitler çare olmuyor, sorun yaratıyor.

Pestisit kullanımı tarımsal üretimde yaşanan sorunları çözmekten çok derinleştiriyor.

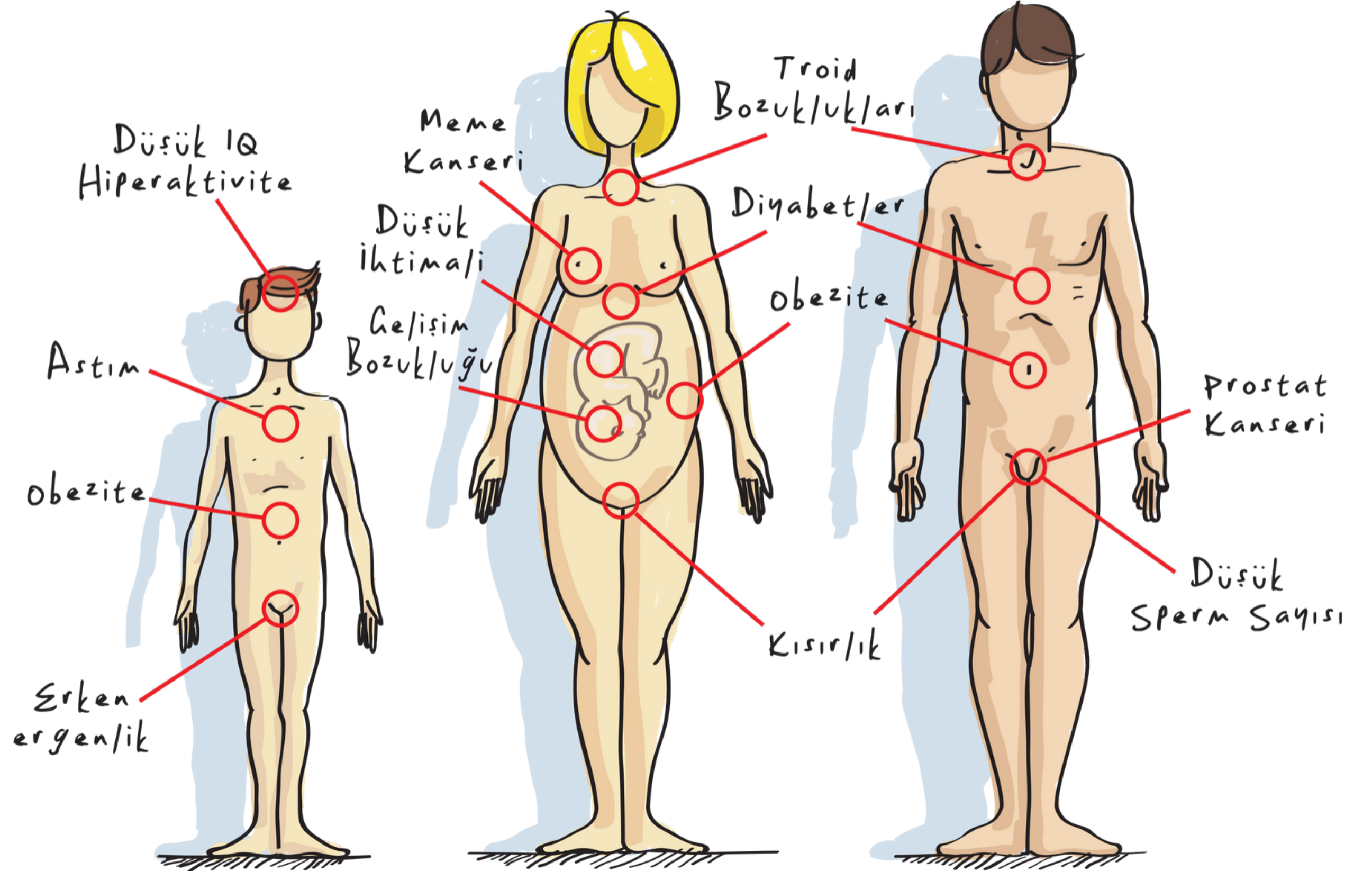
Pestisit kullanımı, tarım ürünlerine zarar veren ot, böcek ve diğer hastalık etkenlerinin pestisitlere karşı direnç geliştirmelerine neden oluyor. Bunun sonucunda daha fazla pestisit kullanılıyor ve bu durum da zararı derinleştiren bir kısır döngüye neden oluyor.

İnsan Sağlığına Zararları

Pestisitler gıdalarda kalıntı bırakarak akut ya da kronik sağlık sorunlarına yol açıyor.

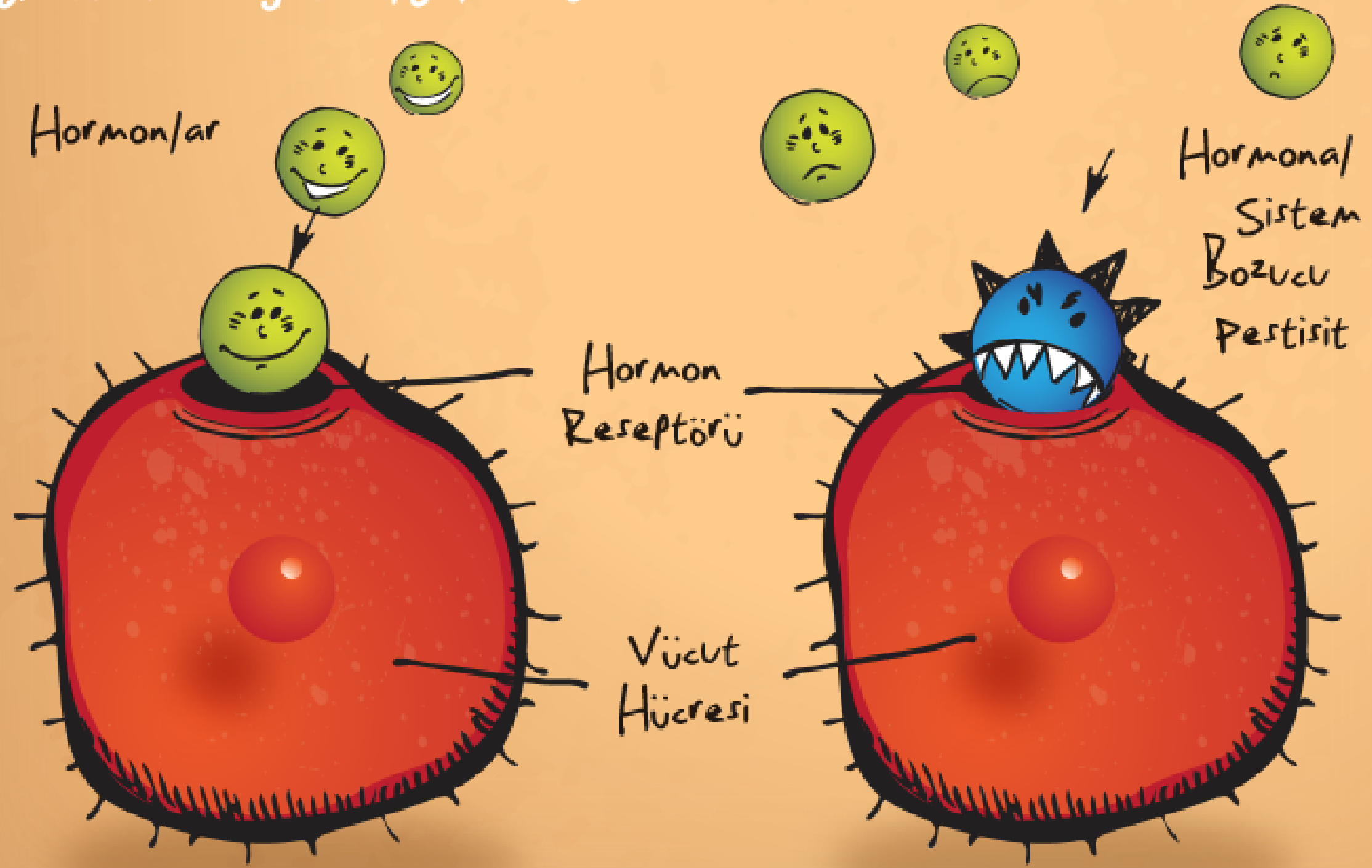

Pestisit/er nedeniyle maruz kalınan hormonal sistem bozuklukları

zehirsiz
sofralar

Hormonal sistem bozucu pestisitlerin molekül yapısı vücudun ürettiği hormonlara benzer. Bu tip pestisitler vücut tarafından bir hormon gibi algılandığı için sağlık sorunlarına yol açar.

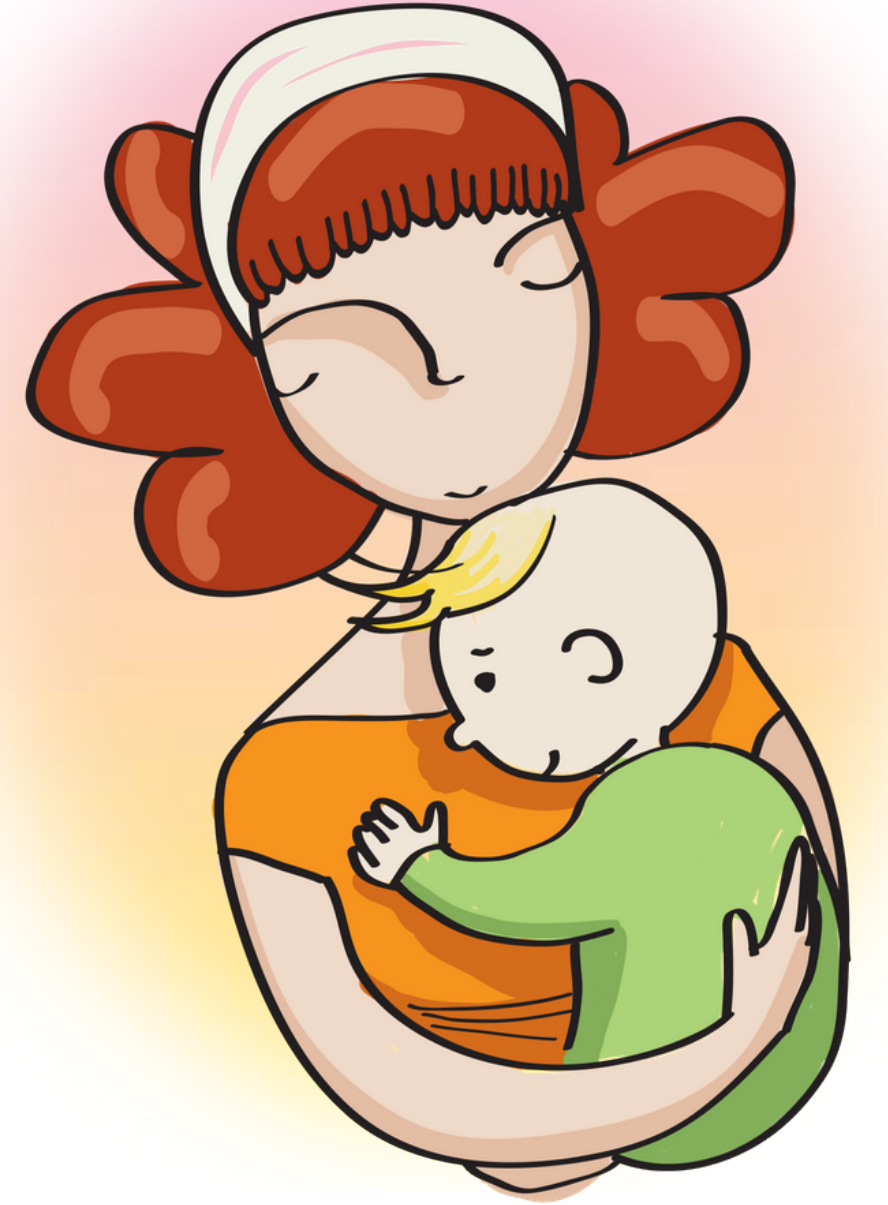

**zehirsiz
sofralar**

Bebekler ve çocuklar en kırılgan grubu oluşturuyor.

Pestisitlerin yol açtığı sağlık zararları yaş küçüldükçe artıyor. Bebek ve çocuklardaki kanser riski yetişkinlere kıyasla 10 kata kadar artıyor.

Hormonal ve nörolojik sistem bozucu pestisitlerin sayısı hakkında bir fikir vermek zor olsa da, var olan pestisitlerin 1/3'ü ila 1/4'ünün bu nitelikte olması muhtemel. Üstelik bu tip pestisitlerin sayısı yıldan yıla artış gösteriyor.

Her yıl dünya genelinde 200 bin çiftçi
pestisitten akut olarak zehirleniyor.

Uluslararası Çalışma Örgütü'nün verileri
dünyadaki çocuk işçilerin %60'ının tarım
alanında çalıştığını gösteriyor.

**En çok
çiftçiler
etkileniyor.**

Biyoeşitlilik Kaybı

Pestisitler, başta böcekler, eklembacaklılar, kuşlar ve su canlıları olmak üzere çok sayıda canlı türünde kitlesel yok oluşa neden oluyor.

Kuşların %60'ının besin kaynağı böcekler.

Böceklerin yokluğu kuşların yok olmasına;
kuşların yokluğu ise tohumlarını kuşlar
vasıtasıyla doğaya yayan ağaç türlerinin ve
o ağaç türleri üzerinde yaşayan sayısız
canlının da yok olmasına neden oluyor.

**Biyoçeşitliliği
korumak
yeryüzündeki
hayatı korumaktır.**

Kitleesel Yok Oluş

- Pestisit kullanımı ABD'de her yıl 67 milyon kuşun ölümüne neden oluyor.
- Fransa'da tarım alanlarındaki kuş popölasyonu son 17 yılda %33 azaldı.
- Avrupa'daki su ekosisteminin %42'si risk altında.
- Almanya'daki ormanlarda bulunan böcek biyokütlesi %76 azaldı.

**zehirsiz
sofralar**

Pestisitler geniş bir coğrafi alana yayılıyor.

Dünyanın çeşitli yerlerinden toplanan bal örneklerinin 3/4'ü pestisit kalıntısı içeriyor.

Yerel halkın geleneksel gıda kaynaklarında, yüksek oranda pestisit kalıntısına rastlanıyor. Bu durum, Kuzey Kutbu'nda bile deniz memelileri ve balıklarda biyo-birikim ve biyo-artışa neden oluyor. Bu nedenle civarda zararlı pestisit kullanılmamasına rağmen, yerel halkın vücudunda pestisitlere rastlanıyor.

iklim Krizi

Toprağın tarım kimyasalları ile kirlenmesi
iklim felaketlerini artırıyor.

İklim Krizi Soframızda

- Aşırı iklim olayları 1990'lı yılların neredeyse 10 katına çıktı.
- 2019 yılı ülkemizde en sıcak 4'üncü yıl olarak kayıtlara geçti. Kuraklık ve sıcak hava dalgaları tarımı tehdit ediyor.
- Adana ve Antalya gibi tarımsal alanlarda su baskınlarının yaşandığı Ocak 2019'da, bir ayda taze sebze ve meyve fiyatları %29,71 arttı. (Aylık TÜFE: %1,06)

Daha çok zehir, daha çok sera gazı

Gübre üretimi dahil tarımsal faaliyetler Türkiye'nin 2017 yılı sera gazı salımlarının %12,5'ini oluşturdu. Tarımsal kaynaklı sera gazları ise 2002 yılına göre %67 arttı.

Fumigant olarak nitelenen pestisit bileşiklerinin içerdiği bir birim nitroz oksit gazının küresel ısınma sorununa katkısı bir birim karbondioksit molekülünün 298 katı. Ülkemizde fındık üretiminde kullanılan sülfürlü florür bileşiğinin küresel ısınma sorununa katkısı ise bir birim karbondioksit molekülünün 4800 katı.

Gelir ve Verimlilik Kaybı

Pestisit kullanımını gelir ve verimliliğin artırmasına yönelik beklentileri karşılamıyor.

Pestisit Gerçeđi

- Tarımsal ürünlere zarar veren ot ve böcekler zamanla pestisitlere karşı direnç geliştiriyor. Bu da giderek daha fazla pestisit kullanılmasına neden oluyor.
- Pestisitler yüzünden temiz su kaynaklarının azalması ve atmosferdeki sera gazlarının artması kuraklık ve sel felaketlerine yol açarak yeterli gıdaya erişimi engelliyor.
- Gıda fiyatlarında artış görölse de, başta girdi maliyetleri olmak üzere artan tarımsal üretim maliyetleri, özellikle küçük aile çiftçisinin toprağını terk etmesine neden oluyor.

ABD'de 1942 yılında %31 olan ürün kaybı
2011'de %37'ye yükseldi.

Aynı dönemde böcek öldürücülerin kullanımında
artış olmasına rağmen böceklerden
kaynaklanan kayıp %7'den %13'e çıktı.

**Pestisitler
beklenen verimi
sağlamadı.**

Türkiye’de 2014–2018 yılları arasında tarım alanlarında bir artış olmamasına, hatta %3 düşüş olmasına rağmen, pestisit kullanımı giderek artıyor.

2014 yılında tarım yapılan alanlar 23 milyon 941 bin hektar iken, 2018 yılında 23 milyon 200 bin hektara geriledi.

Aynı dönemde pestisit kullanımı ise %51 arttı ve 39 bin 723 tondan, 60 bin tona ulaştı.

**Pestisitler
beklenen verimi
sağlamadı.**

2014		2016		2018	
Kullanılan Pestisit Miktarı	Toplam Tarım Alanı	Kullanılan Pestisit Miktarı	Toplam Tarım Alanı	Kullanılan Pestisit Miktarı	Toplam Tarım Alanı
39723 ton pestisit	23 milyon 941 bin hektar	50054 ton pestisit	23 milyon 711 bin hektar	60020 ton pestisit	23 milyon 200 bin hektar

2014'e göre

%25 artış

2014'e göre

%50 artış

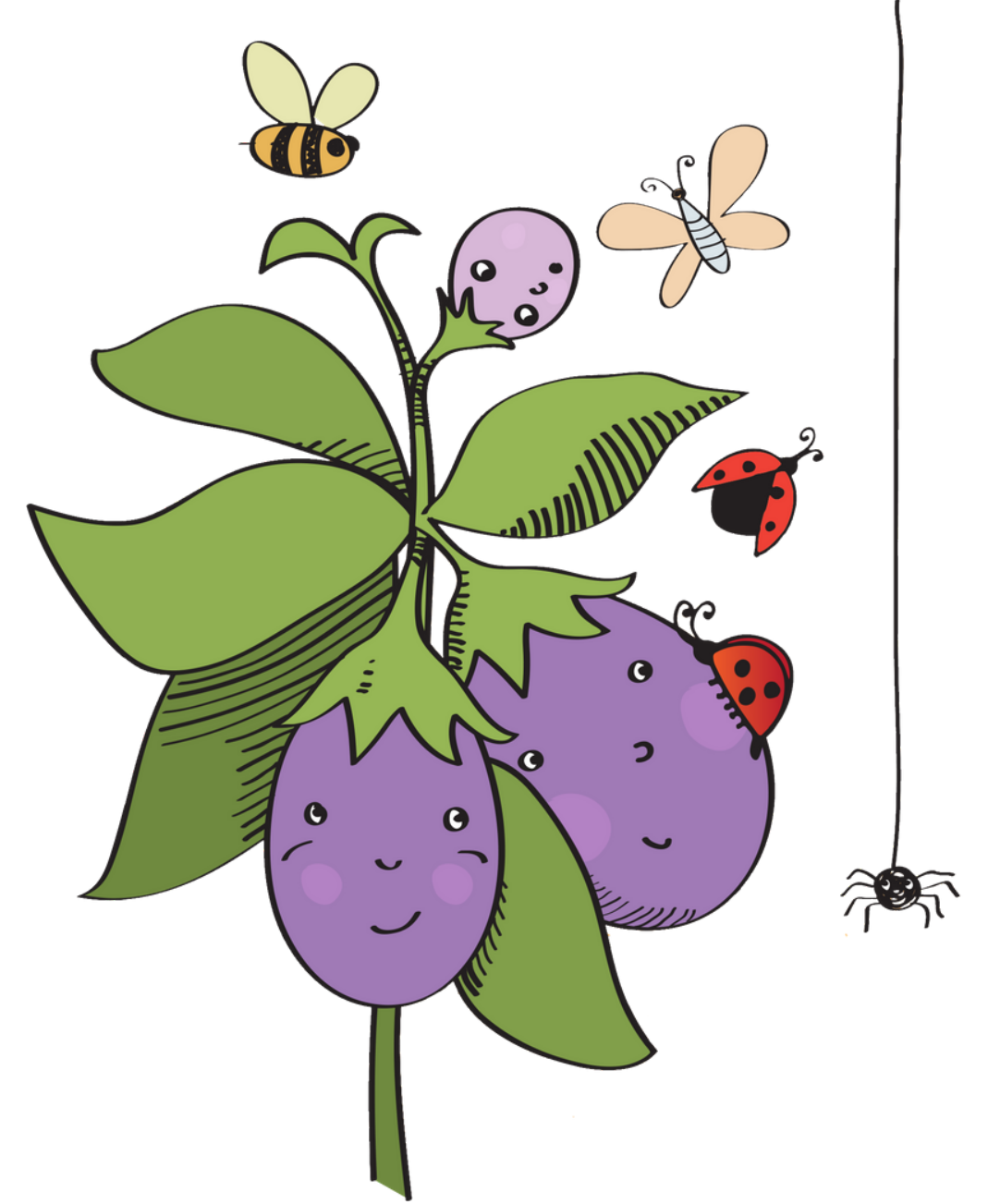
Tarım ve Orman Bakanlığı verilerine göre 2014-2018 yılları arasında pestisit kullanımı %51 artmasına rağmen, hektar başına ton olarak buğdaydaki verim artışı %14, meyve grubunda %13, sebzede %7, ayçiçeğinde %6, patateste %4 oldu. Mercimekte ise verim kaybı söz konusu.

Pestisitler toprağın bereketini azaltıyor.

Pestisitler, son 40 yıl içerisinde ürün kayıplarında herhangi bir azalma sağlamadı; aksine toprakların kirlenerek fakirleşmesine neden oldu.

Çin'de hükümet tarafından yayımlanan bir araştırmaya göre, 26 milyon hektar tarım arazisi pestisitler ve diğer kirleticilerden kaynaklı orta ve üst düzeyde kontaminasyona (bulaşma) uğradı. Bu nedenle tarıma elverişli arazilerin %20'si, tarım yapılamaz hâle gelmiş durumda.

Pestisitlerin Gizli Maliyeti

On yıllar boyunca kullanıldıktan sonra yasaklanan pestisitlerin yol açtığı sağlık ve çevre zararlarının, toplumu ilgilendiren sosyal bir maliyet olarak görülmesi gerekiyor.

Pestisit kullanımı için yapılan her bir dolarlık harcama, ortalama 5-10 dolarlık harcamayı gerektiren insan ve çevre sağlığı zararına yol açıyor.

ABD'de Dewayne Johnson'ın Monsanto şirketine açtığı ve 2018 yılında karara bağlanan dava ile Alva ve Alberta Pilliod çiftinin Monsanto-Bayer şirketine açtığı ve 2019 yılında karara bağlanan davada, glifosat isimli etken maddeyi üreten şirketler yüz milyonlarca dolar tazminat ödemeye mahkum edildi.

Pestisit Piyasası

Pestisit piyasasının 2/3'ü çok uluslu şirketlerin elinde.

- Dünyadaki pestisit piyasasının %65'ine, ticari tohum piyasasının %61'ine çok uluslu altı şirket hükmediyor.
- Endüstriyel tarımda yürütülen bitki ıslah çalışmaları direnç sağlamak yerine, pestisitler başta olmak üzere kimyasal girdilere iyi tepki veren, fakat zararlılar ve hastalıklara daha açık, yüksek verimlilikli çeşitlere odaklanmıştır.

Tohum şirketlerinin büyük bir kısmı, tarım kimyasalı şirketleri tarafından satın alındığı için, dayanıklı türler üretmeye ilgi de kısıtlıdır.

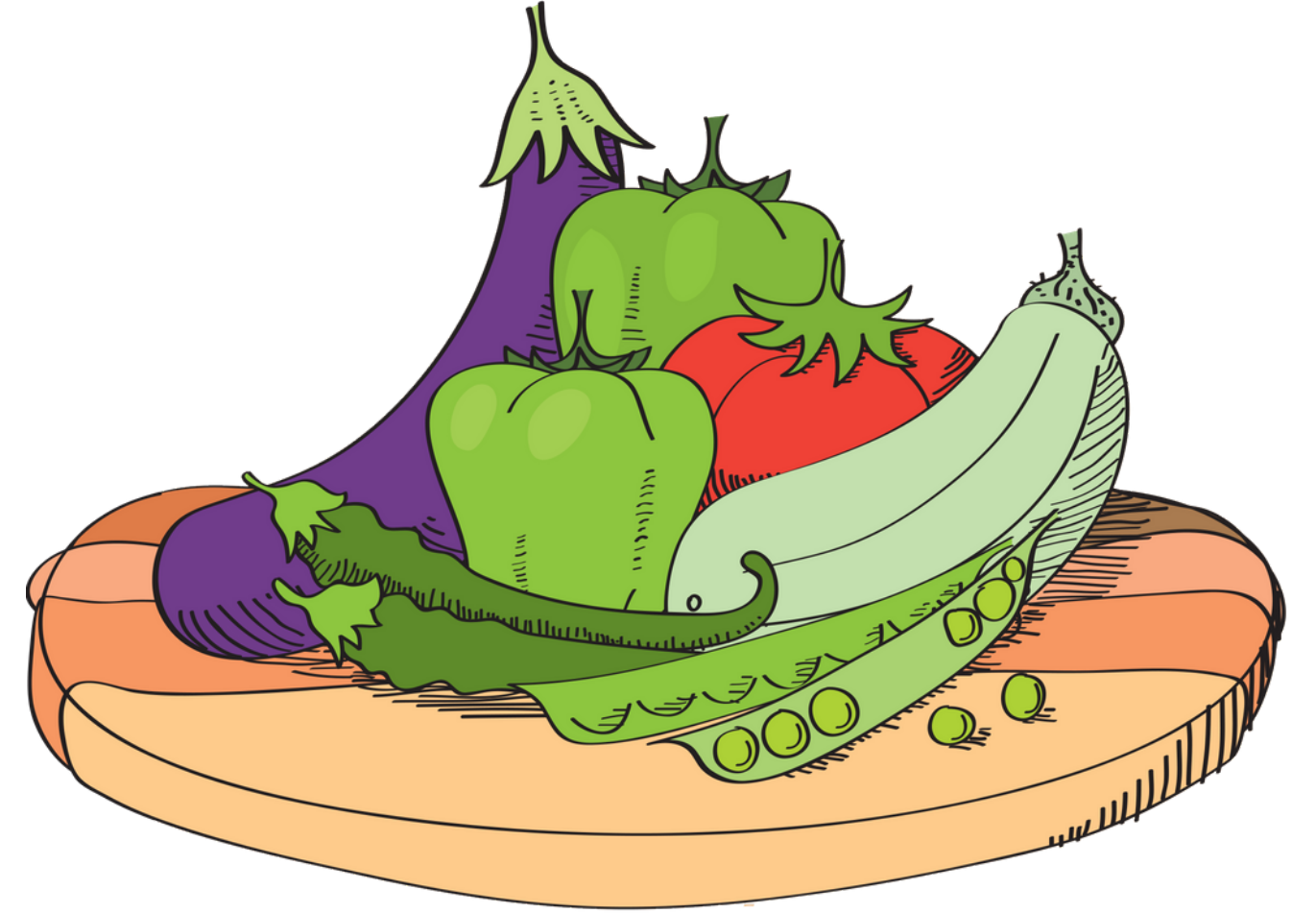
Pestisit endüstrisinin, politika yapıcı ve düzenleyicisi olan yetkilileri etki altında tutma çabası, reformları engellemiş, küresel pestisit kısıtlamalarını felce uğratmıştır.

Pestisit Piyasası

Sorun açlık değil, açgözlülük

Tarım zehirleri, suni gübreler, hormonlar, genetiği değiştirilmiş veya hibrit tohumlara dayalı endüstriyel tarım, güvenilir, besleyici, yeterli ve sağlıklı gıdaya erişimi zorlaştırıyor.

BM Gıda ve Tarım Örgütü (FAO) 2018 verilerine göre dünyada 820 milyonu aşkın insan açlık çekiyor. Araştırmalar dünyadaki açlık sorununun yetersiz gıda, yani üretimle ilgili olmadığını ortaya koyuyor. Açlığın asıl sebebi gıdanın paylaşımı, yoksulların yeterli gıdaya erişememesi ve gıda israfı.

ZEHIRSİZ SOFRALAR MÜMKÜN

zehirsiz
sofralar

Doğa Dostu Yöntem ve Teknikler

Organik, biyodinamik, koruyucu ve onarıcı tarım ile agroekoloji gibi doğa dostu tarım yöntemleri hızla yaygınlaşıyor.

Doğa dostu yöntem ve teknikleri veya en azından "entegre zararlı yönetimi" iyi uygulanarak, önceki döneme kıyasla bir ürün kaybı yaşanmadan pestisit kullanımını azaltmak mümkün. Artık daha çok çiftçi kültürel önlemler ile mekanik, fiziksel, biyoteknik ve biyolojik mücadele uyguluyor.

Doğa Dostu Ekolojik Üretim İlkeleri

- Gerek mevcut gerekse gelecek kuşakların ve çevrelerinin sağlığı ile esenliğini korumak üzere, sorumlu, önlemini baştan alan bir yaklaşımla yönetilmelidir.
- Canlı ekolojik sistemler ve döngüleri temel alınmalı, onlarla birlikte çalışılmalı, onları kendimize model almalı ve onların devamlılığına katkıda bulunmalıdır.
- Yekpare bir birlik içinde olan toprağın, bitkilerin, hayvanların, insanoğlunun ve yerkürenin sağlığını korumalı, ileriye taşınmalıdır.
- Ortak çevre ve yaşamsal olanaklar açısından hakkaniyeti gözetilen ilişkiler üzerine kurulmalıdır.

Pestisitlere Mahkum Değiliz

İsveç, doğa dostu tekniklerle hiçbir ürün kaybı yaşamadan pestisit kullanımını %50 oranında azaltmayı başardı.

Endonezya, altı yıl içinde pestisit kullanımını %62 oranında azalttı ve ürün verimliliğinde %10 artış sağladı.

Danimarka'da 1980'lerden beri yürütülen bir proje sayesinde yeraltı su varlıklarındaki pestisit kirliliği kontrol altına alındı ve gıdalardaki pestisit kalıntıları azaltıldı.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verilerine göre; Türkiye genelinde 2008'de 14 bin 926 olan organik bitkisel üretim (geçiş süreci dahil) yapan çiftçi sayısı 2018'de 79 bin 563'e çıktı. Aynı tarih aralığında 530 bin ton olan organik bitkisel üretim miktarı (geçiş süreci dahil) ise 2018'de 2 milyon 371 bin tona yükseldi.

Türkiye'de yüz binlerce çiftçi doğa dostu tarım yapıyor. Ürünlerini, sayıları giderek artan ekolojik pazarlarda, doğal ürün dükkanlarında, gıda topluluklarında çiftçilerle dayanışma içinde olan tüketicilere doğrudan pazarlıyorlar.

www.ekoharita.org - www.gidatopluluklari.org

**Pestisitlere
Mahkum
Değiliz**

Zehirsiz Sofralar İçin Ne Yapabiliriz?

Zehirsiz Gıdaya Ulaşmanın Yolları

Ekolojik, organik pazarlar

Yerel çiftçi pazarları

Gıda toplulukları

Topluluk Destekli Tarım (TDT)

Katılımcı Onay Sistemleri (KOS)

Tüketici kooperatifleri

Mahalle bostanları

Doğal ürün dükkânları

Sanal organik ürün marketleri

Zehirsiz Sofralar Projesi

Sivil Toplum Diyalođu V Programı kapsamında AB tarafından finanse ediliyor.

1 Nisan 2019'da başlayan proje, 31 Mart 2020'ye kadar devam edecek.

Proje ortağı PAN Europe (Avrupa Pestisit Eylem Ağı)

**zehirsiz
sofralar**

Projenin Amaçları

- Türkiye’de pestisit kullanımını azaltmak için pestisitlerin olumsuz etkileri ve pestisitlere alternatif yöntemler hakkında üretici ve tüketicilerde farkındalık yaratmak.
- Türkiye ve AB’de pestisitlerle ilgili çalışan STK’lar arasında işbirliğini artırmak.
- Türkiye’deki STK’ların kampanyacılık, lobicilik ve savunuculuk konularındaki kapasitelerini geliştirmek.

Pestisit kullanımının azaltılması için ortak mücadele eden bir Sivil Toplum Ağı'nın kurulması

Tüketicileri, üreticileri, karar vericileri ve basını hedef alan kapsamlı bir kampanya yürütülmesi

Uluslararası kaynakların Türkçe'ye çevrilmesi, yerel kaynakların derlenmesi

Pestisitlerin zararlarını ve alternatif yöntemleri tüketici, üretici ve karar vericilere öneriler ve güncel haberleri konu alan bir web sitesinin (zehirsizsofralar.org) hazırlanması

Bilim insanlarının ve doğa dostu üreticilerin yer verildiği 16 bölümlük belgesel filminin çekilmesi

Uluslararası bir konferans düzenlenmesi

Proje Faaliyetleri

Türkiye'nin AB Üyelik Sürecinde Yapılanlar

- Türkiye'de 200'e yakın pestisit etken maddesi yasaklandı ve yasaklanmaya devam ediyor.
- Gıda Güvenlik Bilgi Sistemi ve Ulusal Gıda Referans Laboratuvarı kuruldu.
- Gıda kontrol hizmetleri kapsamında, kapasite artıcı çalışmalar ve personel eğitimleri gerçekleştirildi.
- Denetim faaliyetleri artırılarak, pestisitlerin reçete ile satılması ve ruhsatlandırılması dahil piyasa kontrolünü sağlayacak mevzuat ve uygulama değişiklikleri yapıldı.
- Pestisitlerin barkotlu satışı konusunda çalışmalar başlatıldı.

Zehirsiz Sofralar Sivil Toplum Ağı

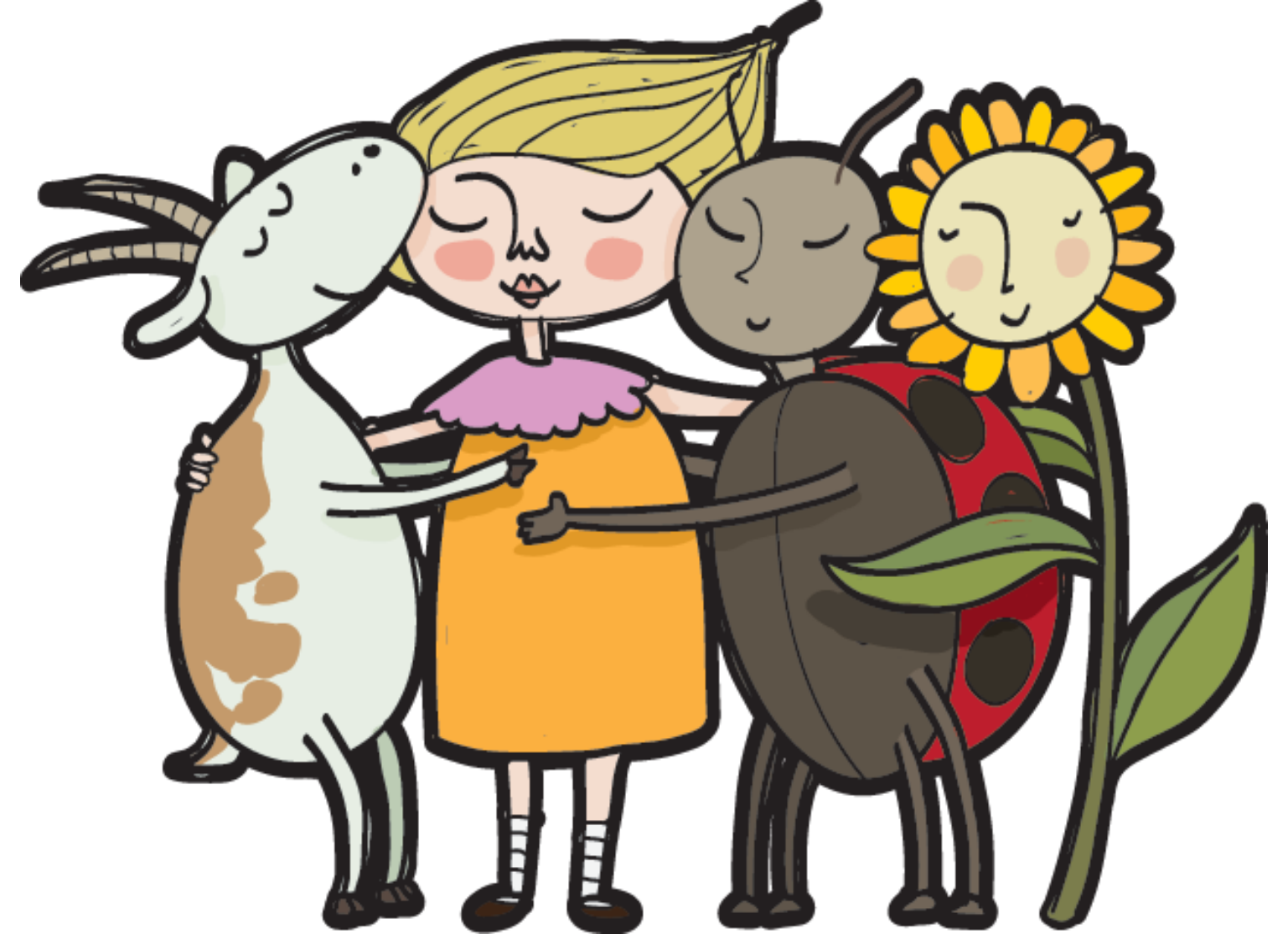
Buğday Ekolojik Yaşamı Destekleme Derneđi, proje kapsamında tüketici hakları, sağlık, tarım, gıda, ekolojik yaşam, doğa koruma ve çevre gibi farklı alanlarda uzmanlaşmış 100'ü aşkın kurumu bir araya getirerek Ađ'ın kurulmasına öncülük etti.

Zehirsiz Sofralar Birlikte Mümkün

Zehirsiz Sofralar Sivil Toplum Ağı, STK'ların seslerinin daha güçlü çıkmasını, bilgi ve deneyimlerin paylaşılmasını ve daha etkin bir kampanya yürütülmesini sağlıyor.

Ađ yeleri PAN Europe ile işbirliği yapıyor ve bu işbirliği, üyelerin bilgilerinin artmasına, deneyim kazanmalarına ve iletişim, farkındalık artırma çalışmaları, kampanya yönetimi, lobicilik ve savunuculuk konularında kapasitelerinin gelişmesine katkı sunuyor.

Dünya Sağlık Örgütü tarafından “son derece tehlikeli”, “yüksek seviyede tehlikeli” ve “muhtemel kanserojen” olarak belirlenen ve tarımda kullanılan 13 pestisit etken maddesi öncelikle ve acilen yasaklansın.

Pestisitlerin tamamının 2030 yılına kadar yasaklanması, doğa dostu, zehirsiz yöntemlerle tarımsal üretim yapılması için Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından gerekli adımlar atılsın; doğa dostu tarım yöntemleri ve bu yöntemlerle tarım yapan küçük üreticiler desteklensin; üreticileri doğa dostu, zehirsiz yöntemler kullanmaya teşvik edecek politikalar uygulansın.

Ne İstiyoruz?

Türkiye'de tarım ve gıda ürünlerinde kullanılan pestisitlerle ilgili denetimler artırılsın, elde edilen denetim sonuçlarıyla ilgili şeffaflık sağlansın.

change.org/zehirsizsofralar

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.
This project is funded by the European Union.

tüm canlılar için **#ZEHİRSİZSOFRALAR**

Pestisitler, astımdan kansere kadar, pek çok sağlık problemine neden oluyor.

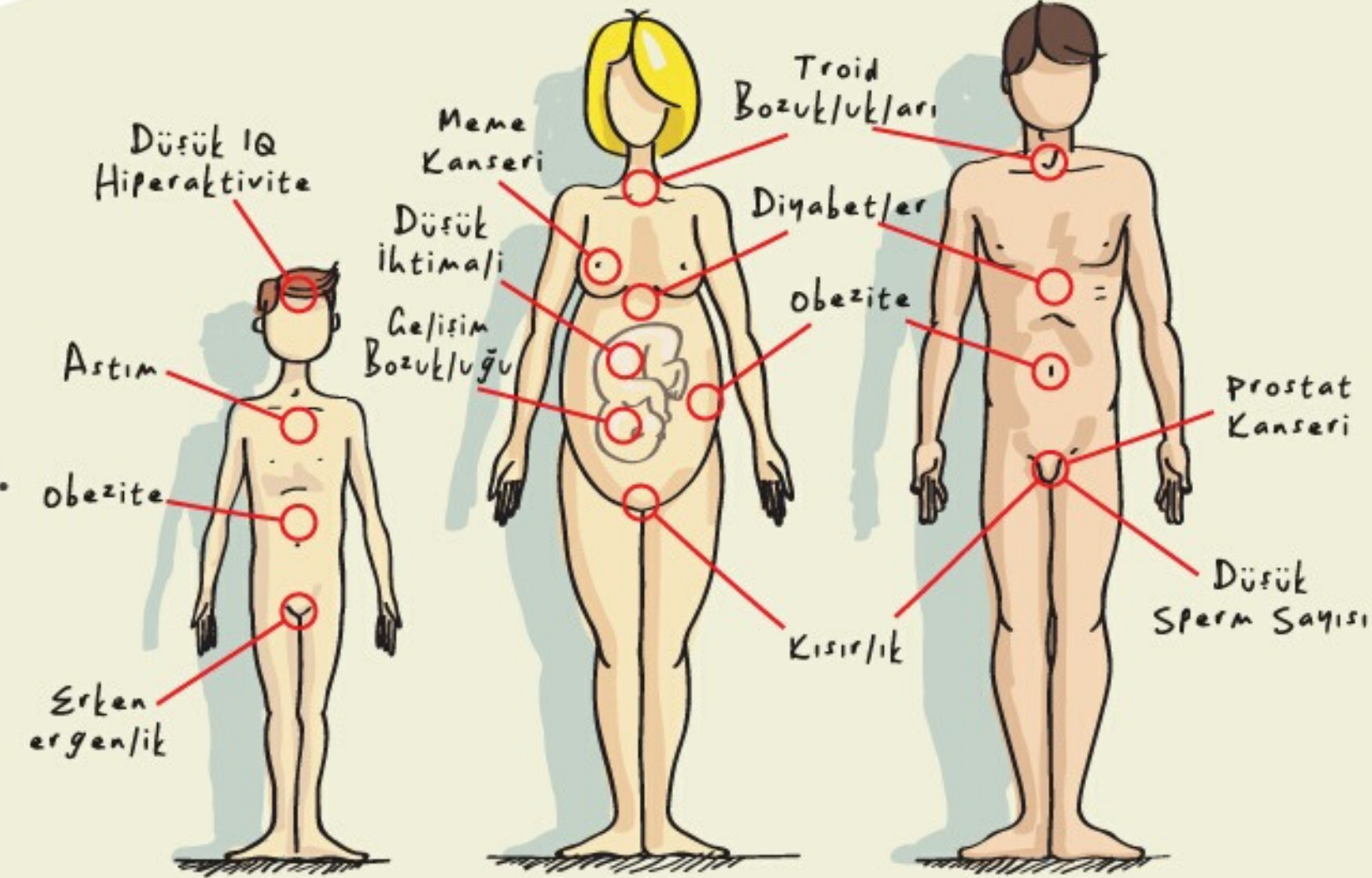
Sağlıklı gıda hepimizin hakkı. Bizi zehirleyen pestisitler yasaklansın.

ZEHİRSİZ KAMPANYAYA DESTEK OL

change.org/zehirsizsofralar

zehirsizsofralar.org [zehirsizsofralaricin](https://www.instagram.com/zehirsizsofralaricin) [zehirsiz_ag](https://twitter.com/zehirsiz_ag)

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.
This project is funded by the European Union.

TEŞEKKÜRLER

**zehirsiz
sofralar**

